

Metody i środki techniczne uspokojenia ruchu kołowego - aspekty prawne (I)

Utworzono: piątek, 07, maj 2010 08:09 Zygmunt Uzdalewicz

Pod koniec tego roku minie 15 lat od pierwszego seminarium Klubu Inżynierii Ruchu na temat uspokojenia ruchu. Pamiętam jak w swoim referacie koncentrowałem się na argumentach przemawiających za tym, że w Polsce również możemy stosować tego typu rozwiązania i że takie możliwości są ujęte w prawie. Cztery lata wcześniej wprowadzono do ustawy Prawo o ruchu drogowym pojęcie „strefy zamieszkania”, a już niespełna półtora roku później dowiedzieliśmy się jak wygląda znak stosowany do wyznaczania takiej strefy.

Oczywiście wówczas, tak jak i obecnie, uspokojenie ruchu nie miało swojej definicji prawnej. Pamiętam też przygotowany na to seminarium, liczący prawie 200 stron zbiór kserokopii różnych polskich publikacji na temat rozwiązań pozwalających na uspokojenie ruchu (pierwszy taki obszerny materiał KLIR), a także ilość członków naszego „świeżo upieczonego” stowarzyszenia, chętnych do zakupu duńskiego wydawnictwa zawierającego katalog wybranych rozwiązań europejskich. Ale miałem też świadomość panującego w tamtym czasie bałaganu pojęciowego w tej dziedzinie. W jakim miejscu jesteśmy dzisiaj?

Co to jest „uspokojenie ruchu kołowego”

Pojęcie to w Polsce nie zostało dotychczas zdefiniowane w żadnym oficjalnym dokumencie, podobnie zresztą jak w wielu innych krajach. Jest natomiast używane jako określenie niezdefiniowane, ale tylko w jednym akcie prawnym - w rozporządzeniu Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z 2 marca 1999 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i ich usytuowanie¹. Za użyciem tego pojęcia w projekcie rozwiązania drogowego, kryje

Metody i środki techniczne uspokojenia ruchu kołowego - aspekty prawne (I)

Utworzono: piątek, 07, maj 2010 08:09 Zygmunt Uzdalewicz

się wiele możliwości stosowania odstępstw od podstawowych wymagań technicznych, określonych standardowo dla dróg publicznych. Szczególne warunki odstępstw związanych z takimi działaniami wymienione są w odniesieniu do:

- uspokojenia ruchu w: §15 ust. 1, §64 ust. 2, §65 ust. 2 pkt 4) oraz ust. 3 pkt 3;
- strefy zamieszkania (jako jednej z metod uspokojenia ruchu), w: §14 ust. 8 oraz w § 43 ust. 2 i 5;
- ulic klasy D w §21 ust. 4;
- ulic klasy L i D w: §17 ust. 5 i §43 ust. 2;
- ulic klasy Z, L i D w: §21 ust. 5;
- rond (jako jednego ze środków technicznych uspokojenia ruchu kołowego), w: §55 ust.1 pkt 2, §57 ust.1, §58, §59, §64 ust. 1, §65 ust. 4 i §75.

Jak widać wystarczy użyć prostego klucza pojęciowego, żeby projektowanie stało się łatwiejsze. Nie dość tego, spotykam się co pewien czas z pojęciem „uspokojenie ruchu drogowego”, co być może ma ułatwiać zastosowanie niższych parametrów w rozwiązaniach dla najsłabszych uczestników ruchu drogowego, czyli dla pieszych. A może jest to „tylko” wykroczeniem przeciwko prawu o ruchu drogowym².

Nieciekawą rolę w wypaczonym rozumieniu uspokojenia ruchu kołowego odegrały też Szczegółowe warunki techniczne dla znaków i sygnałów drogowych oraz urządzeń bezpieczeństwa ruchu drogowego i warunków ich umieszczania na drogach³, a zwłaszcza zał. nr 4. Dlatego uważam, że sprawą niezwykle ważną jest zdefiniowanie pojęcia „uspokojenie ruchu” (bo w takiej formie jest najczęściej używane) rozumianego jako „uspokojenie ruchu kołowego”, a przy okazji rozdzielenie przepisów odnoszących się do metod od wytycznych i warunków technicznych dla środków technicznych.

Definicje

Pierwszą definicję merytoryczną (bo nie mam uprawnień do ustalania definicji prawnych), sformułowałem w 2006 r., w sposób następujący⁴: uspokojenie ruchu kołowego można zdefiniować jako zespół działań prawnych (znaków drogowych i związanych z ich zastosowaniem odpowiednich przepisów), wspomaganych przez odpowiednie środki techniczne, których celem jest zmuszenie kierujących pojazdami kołowymi do zwiększenia ostrożności w czasie jazdy, a w szczególności do zmniejszenia prędkości.

Podstawowym kluczem do pełnego zrozumienia uspokojenie ruchu, jest rozdzielenie pojęć:

- **„metody uspokojenia ruchu”** – rozumiane jako działania prawne, co powoduje, że ich ilość jest ograniczona przez obowiązujące prawo (tak samo jak zakresy ich stosowania);
- **„środki techniczne uspokojenia ruchu”** – które mają za zadanie wspomagać egzekwowanie zastosowanych metod prawnych. Prawo powinno określać tylko wymagania techniczne ogólne, w tym w szczególności

Metody i środki techniczne uspokojenia ruchu kołowego - aspekty prawne (I)

Utworzono: piątek, 07, maj 2010 08:09 Zygmunt Uzdalewicz

dotyczące możliwości bezpiecznego przejazdu z prędkością, określoną dla wybranej metody. Można ewentualnie zdefiniować także parametry dla określonych grup środków, jednak nie definiując do końca rozwiązań, które mogą przybierać różnorodne formy, w zależności od pomysłowości człowieka.

Rozszerzoną definicję uspokojenia ruchu kołowego oraz definicje związanych z tym działaniem pojęć, zostały zaproponowane w materiałach na seminarium szkoleniowe na temat uspokojenia ruchu kołowego⁵: **„Uspokojenie ruchu kołowego** – jest jednym ze sposobów statycznego zarządzania prędkością pojazdów, przez zastosowanie odpowiednich metod organizacji ruchu, przewidzianych w prawie o ruchu drogowym. Celem uspokojenia ruchu kołowego jest zmuszenie kierujących pojazdami do zwiększenia ostrożności oraz do zmniejszenia prędkości jazdy. Cel ten osiąga się dzięki zastosowaniu środków technicznych, właściwych dla wybranej metody uspokojenia ruchu kołowego.”

„Metody uspokojenia ruchu kołowego są to działania prawne, polegające na zastosowaniu odpowiednich, przewidzianych prawem o ruchu drogowym znaków drogowych, które nakazują ograniczenie prędkości oraz ewentualnie dodatkowe zachowania kierujących pojazdami poprawiające bezpieczeństwo ruchu drogowego.”

„Środki techniczne uspokojenia ruchu kołowego to różnego rodzaju szykany zlokalizowane w pasie jezdni, ale także zmiany rodzaju i faktury nawierzchni, zmiany parametrów geometrycznych rozwiązań drogowych i podobne rozwiązania; stosowane w celu wymuszenia na kierujących pojazdami zwiększonej uwagi i ograniczenia prędkości do poziomu wynikającego z zastosowanej metody. Środki techniczne mogą być w niektórych sytuacjach uzupełniane rozwiązaniami sterowania ruchem drogowym.”

Niezwykle istotna jest świadomość celu, w jakim stosuje się takie środki techniczne. W żadnym wypadku celem ich stosowania nie może być uszkodzenie pojazdów. Tak lubiane w niektórych kręgach „łamacze resorów”, nie mogą być traktowane jako środki techniczne uspokojenia ruchu kołowego (rys. 1).

Zygmunt Uzdalewicz
SIGMA – SYSTEM
Członek założyciel Stowarzyszenia KLIR

Metody i środki techniczne uspokojenia ruchu kołowego - aspekty prawne (I)

Utworzono: piątek, 07, maj 2010 08:09 Zygmunt Uźdalewicz

Przypisy:

1. Dz.U.99.43.430.
2. Dz.U.05.108.908, z późn. zmianami, art. 2 pkt. 17 i 18
3. Dz.U.03.220.2181, późn. zmianami
4. Zygmunt Uźdalewicz, Uspokojenie ruchu kołowego – zbiór zasad, Nowy Poradnik Organizatora Ruchu Drogowego, „Bezpieczne drogi” 2006 r.
5. Marek Wierzchowski, Zygmunt Uźdalewicz; Uspokojenie ruchu kołowego. Przepisy, metody, środki techniczne i ich zastosowanie, Centrum Kształcenia Ustawicznego w Inżynierii Komunikacyjnej „IKKU”, materiały na seminarium szkoleniowe, 2009 r.

Rys. 1. – źródło: „Roads”, magazyn PIARC

Materiał jest publikacją przygotowaną na 69. Seminarium Szkoleniowe Stowarzyszenia Klub Inżynierii Ruchu pt. „Uspokojenie ruchu kołowego; metody, środki techniczne, przykłady”, Kazimierz Dolny, 14-17 kwietnia 2010 r.